

Posudek

na disertační práci JUDr. Václava Mlnáříka „Přínos Mezinárodního tribunálu pro bývalou Jugoslávii k rozvoji definic zločinů podle mezinárodního práva“

Disertační práce je věnována jedné z aktuálních a stále diskutovaných otázek mezinárodního práva veřejného – zločinů podle mezinárodního práva a jejich stíhání mezinárodními trestními tribunály. Práce je členěna na úvod, čtyři kapitoly a závěr, celkový rozsah je 165 stran.

Po úvodu se uchazeč v první kapitole zabývá Pojmem a vývojem zločinů podle mezinárodního práva. Na str. 17 - 18 své práce se autor zmiňuje i o Kodexu zločinů proti míru a bezpečnosti lidstva z roku 1996. Na str. 17 konstatuje, že „se Kodex stane dokumentem bez výraznějšího reálného významu“. Je otázkou zda autorovo konstatování není příliš jednoznačně kategorické.

Následující kapitoly jsou dále věnovány jednotlivým zločinům podle mezinárodního práva podle Statutu mezinárodního tribunálu pro bývalou Jugoslávii. Nejprve se uchazeč zaměřuje na zločin genocidia, který analyzuje na základě jednotlivých (vybraných) rozsudků Tribunálu pro bývalou Jugoslávii. Na str. 40 – 41 se uchazeč zmiňuje o posouzení jednání pachatele z hlediska jeho konání či opomenutí. V této souvislosti by měl autor při ústní obhajobě vysvětlit jak lze zločin genocidia spáchat opomenutím. Zajímavé je vymezení vztahu etnického čištění a genocidy na str. 42 a násl. Na str. 55 a násl. se autor zabývá rozsudkem Mezinárodního soudního dvora ve sporu mezi Bosnou a Hercegovinou a Srbskem a Černou Horou na straně druhé pro tvrzené spáchání zločinu genocidia. Uchazeč by měl vysvětlit zařazení tohoto mezistátního sporu mezi zločiny podle mezinárodního práva.

Další část disertační práce je zaměřena na zločiny proti lidskosti. Lze souhlasit s názorem autora na str. 58, že nutnost prokazovat splnění podmínky ozbrojeného konfliktu je stěžuje trestání pachatelů zločinů a že civilní obyvatelstvo by mělo být chráněno před zločiny proti lidskosti nejen v případě ozbrojeného konfliktu. Na str. 75 – 76 se uchazeč zabývá rozdíly mezi zločinem genocidia a zločinem proti lidskosti ke kterému dochází vyhlazováním. Otázkou je, v čem spočívá odlišnost, autor omezuje tuto problematiku na negativní vymezení, že pokud se nejedná o genocidium, lze vzít v úvahu vyhlazování (str.76). Uchazeč analyzuje jednotlivé znaky zločinu proti lidskosti na konkrétních případech. Na str. 93 a násl. srovnává

zločin pronásledování a genocidia. Při ústní obhajobě by měl autor vyjádřit k jakému vývoji, pokud jde o zločin proti lidskosti došlo ve srovnání s řízením před Norimberským tribunálem.

Následuje kapitola o válečných zločinech. Autor zde konstatuje, že tyto zločiny jsou rozděleny do dvou skupin v čl. 2 a 3 Statutu Mezinárodního tribunálu pro bývalou Jugoslávii. Uchazeč by měl vysvětlit čím se odlišují vymezené skutkové podstaty podle Ženevských úmluv a podle haagského práva či zda nedochází k určitému překrývání. Na str. 101 je obsažena nepřesnost autor zde tvrdí, že Ženevské úmluvy z roku 1949 se týkají ochrany obětí mezinárodního ozbrojeného konfliktu. Tyto úmluvy však obsahují společný čl. 3, který se vztahuje na konflikty, které nemají mezinárodní charakter. Na str. 105 - 106 na případu Tadić uchazeč vymezuje, jak se vnitrostátní konflikt může považovat za mezinárodní a to za předpokladu, že jiný stát zasáhne do průběhu konfliktu nebo určití účastníci jednají v zájmu takového státu. Na str. 149 uchazeč zahrnuje mezi válečné zločiny znásilnění. Měl by vysvětlit, kdy bude zahrnuto mezi zločiny proti lidskosti a kdy mezi válečné zločiny. Autor by při ústní obhajobě mohl vymezit k jakému vývoji došlo při stíhání válečných zločinů ve srovnání s Norimberským tribunálem. Str. 155 – 156 disertační práce obsahuje stručný závěr, mohlo zde být zahrnuto podrobnější shrnutí dosažených poznatků.

Z hlediska použitých zdrojů obsahuje disertační práce literaturu v převážně anglickém jazyce, dále seznam rozhodnutí Mezinárodního Tribunálu pro bývalou Jugoslávii a seznam ostatních pramenů, které zejména zahrnují různé mezinárodní smlouvy.

Pokud jde o celkové hodnocení disertační práce, lze konstatovat, že uchazeč naplnil vymezené cíle. Disertační práce je založena zejména na analýze příslušných pojmů a také využívá srovnávací metodu. Práce ve smyslu příslušných předpisů splňuje požadavky kladené na disertační práce. Je zřejmé, že se autor podrobně s danou problematikou seznámil. Práce je napsána srozumitelným jazykem. Práci **doporučuji** k ústní obhajobě.

Při ústní obhajobě doporučuji, aby se uchazeč vedle dotazů a připomínek obsažených výše zaměřil na následující otázky :

- 1) jak by se mohla řešit případná konkurence jurisdikcí mezi Mezinárodním Tribunálem pro bývalou Jugoslávii a Mezinárodním trestním soudem,
- 2) co by mohl obsahovat zločin agrese, který by měl být v budoucnosti vymezen v rámci Mezinárodního trestního soudu.

V Praze dne 31. ledna 2008

doc. JUDr. Jan Ondřej, CSc., DSc.